

Bir Distopya Filmi: Snowpiercer

Gürşat Özdamar

29.07.2014

“Ayakkabılar başa takılır mı? Hayır, takılmaz! Şapka başa, ayakkabı ayağa takılır. İşte sizler ayakkabısınız ve bizler ise şapkalarız. Sizler hep ayaklarda kalacakken bizler hep başa takılacağız.”

Bu sözler, küresel ısınmayı önlemek amacıyla gerçekleştirilen CW7 isimli bir deneyin olumsuzlukla sonuçlanması üzerine, dünyanın buzul çağına dönmesini konu edinen Snowpiercer isimli filmde. Snowpiercer, dondurucu soğuk ve metrelerce kar altında ilerleyen bir trenin ismi. Wilford isimli bir şirket geliştirdiği bu trenle, içindekileri dış dünyanın dondurucu soğğundan koruyabiliyor; ancak trenin hiç durmaması, sonsuz bir biçimde ilerlemesi gerekiyor.

Buraya kadar alışılmış bir bilim kurgu ya da fantastik bir öykü beklenirken, filmin Güney Kore’li yönetmeni Joon-ho Bong’un Le Transperceneige adlı Fransız çizgi romanından uyarladığı bu filmde, bir çok metafor kullanılmış. Sadece kıyamet sonrasının değil; günümüz dünyasının da atmosferini taşıması, filmin etkisini oldukça kuvvetlendirmiş.

Trendekiler sınıfsal konumlarına göre yerleştirilmiş. En arka vagona en alttakiler, ezilenler var. Ezilenler arasında yer alan Curtis, durumu değiştirmeyi düşünmekte; bunun için de en öndeki lokomotif, trenin yönetildiği yere ulaşmayı hedeflemekte-

dir; *“Geçmişteki devrimler, lokomotifini ele geçiremediğimiz için başarısız oldu. Bu sefer lokomotifini ele geçireceğiz.”*

Oysa bu hiç de kolay değildir. Wilford’un silahlı elemanları böylesi bir kalkışmaya, doğal olarak(!) izin vermemelerinin yanı sıra, kendilerine trendeki nüfusun belli bir oranda tutulması gerektiği emredildiğinde, bu oranı sağlamak üzere silahlarını ateşleyerek insan sayısını azaltmaktan çekinmiyorlardır. Ezilenlerin küçük yaştaki çocuklarının yine bu silahlı elemanlarca kaçırılarak götürölmelerinin, filmin en vurucu sahnelerinden biri olduğunu, “kıyamet” ya da “felaket” sonrası bu trenin nasıl çalıştığı ile ilgili de merakının giderildiği müthiş sonla anlıyoruz.

Aslında yalnızca son sahnede değil, film boyunca günümüze ait metaforlar ya da birebir aktarmalar, “felaket”in aslında şimdiki dünyada yaşanmakta olduğunu gözler önüne seriyor.

Ön taraftakiler, herhangi bir kısıtlama olmadan ziyafet sofraları kurarken; en arka vagondakiler, “kaynak sıkıntısı” olduğu söylenerek kendilerine dağıtılan protein çubukları ile “besleniyorlar”. Vagonlardan biri okul olarak “hizmet veriyor”; ama çocuklar ön vagonlarda kalanların çocuklarından oluşunca, öğrendiklerinin “dip vagondakiler tembel ve kendi boklarını yiyorlar” olması hiç de şaşırtıcı değil.

İşte Curtis, “sürekli baskı gören, berbat koşullarda yaşayan ve aşağılanan” bir vagondan çıkıp, tüm bu olumsuzlukları değiştirme hayalleri kuruyor; fırsatını bulunca da yola koyuluyor. Başlarda her şeyin sistemin bir kabahati olduğuna, lokomotif ulaşırsa tüm bunları çözeceğine inanıyor.

Curtis’in önündeki tek engel Wilford da değil. Curtis’in çok güvendiği, hatta bilge gibi gördüğü Gilliam da, onun lokomotif varmasını engellemeye çalışıyor. Ona herkesten daha ileriye ulaştığını, artık durması gerektiğini söylüyor.

İlerledikçe, hem vagonlar arası sınıfsal farklar daha da belirgin resmediliyor, hem de vagonlara hapsedilme durumu.

Sonunda, iki kapıdan birini seçmesi gerekecektir Curtis’in. İlki, bu trenden dışarısına; karlar altındaki dünyaya açılan kapıdır. Bunu seçmesi halinde, bu sistemin dışına atmış olacaktır kendini. Diğeri, lokomotif açılan bir kapıdır.

Curtis, lokomotif giden kapıyı seçer; trenin merkezine varmak ister. Burada Wilford’un Curtis’e önerisi, kendisi yerine lokomotifin başına geçmesi olacaktır.

Bu öylesine “mükemmel” tasarlanmış bir trendir ki... En küçük ayrıntısına dek düşünülmüştür. Ama “en küçük” parçasında eksik olan! İşte Wilford bu

eksikliği lokomotifin altına yerleştirdiği çocuklarla gidermiştir bugüne dek.

şimdi Curtis'in, trendeki konumunu seşmekte zorlandığı bir an gelmiştir. Kendi varlığını trende sũrdũrmesi başkalarının ۆlũmũne bağlı olacak, bu hep bۆyle gidecektir. Wilford'un seşim diye sunduğu şey, aslında yaşamın yok edilmesinden başka bir şey değildir.

Zaten Wilford bugũne dek, trendeki ekosistemi korumak adına, nũfus artışını dengelemek için isyanları teşvik etmiş, Gilliam'la bir olup Curtis'in ayaklanmasına da bu anlamda yardımcı olmuştur.

Curtis'in kararı, treni ele geşirmek değil; treni ortadan kaldırmak olacaktır. şşte bu, Wilford'la Gilliam'ın akıllarına getirmedeği bir seşimdir.

Bu seşim, bir çocuğu yaşam boyu kۆle yapmak değil; birlikte, dondurucu soğukta da olsa, yeni bir başlangıç yapmayı hayal etmek ve bunu gerçekleştirmek için dışarıya açılan kapıyı patlatmaktır.

Yۆnetmen Joon-ho Bon filmi burada bitirmek yerine; bir yanda trenden kurtulan iki kũũk çocuğu, diğer yanda da dũnyada gerçekten de soyları tũkenmekte olan bir kutup ayısını gۆstererek bir gۆnderme yapmayı seşmiş. Bu gۆndermedeki anlam biraz da izleyenin yorumuna kalmış. İzleyin, bakalım sizin yorumunuz ne olacak?

Anarşist Kütüphane

Gürşat Özdamar
Bir Distopya Filmi: Snowpiercer
29.07.2014

25.03.2020 tarihinde şuradan alındı: meydan.org

tr.anarchistlibraries.net